

FACTORS AFFECTING DYSMORPHOPHOBIA IN ADOLESCENTS

Matyakubova Dilnoza Bakhtiyorovna

Master of the National University of Uzbekistan

ANNOTATION:

The article discusses the concept of dysmorphobia, its impact on the formation of adolescents, socio-psychological factors in the treatment and prevention of this syndrome.

Keywords: adolescence, period, syndrome, dysmorphobia, phobia, disease, appearance, clinical signs, condition.

INTRODUCTION:

Bugungi kunda o'smir yoshlar orasida o'zining tashqi qiyofasiga xatdan ortiq etibor qaratish, undan qoniqmaslik, o'zidagi bu kamchiliklarni juda xavotir bilan qarshi olish xolatlari tez tez uchradigan davr xisoblanadi.

Dismorfofobiya sindromi o'zining tashqi ko'rinishi haqida haddan tashqari tashvishlanish, uni yaxshilash istagi bilan namoyon bo'ladi, bu esa keyinchalik og'riqli holatga aylanadi. Har qanday o'zgarishlarga qaramay, odam o'zining tashqi ko'rinishidan norozilikni his qiladi. Buzilishning rivojlanishining sabablari kasallikning genetik moyilligidir. Dismorfofobiya ayollarga ham, erkaklarga ham ta'sir qiladi. Ko'pchilik uchun tashqi ko'rinish qarama-qarshi jinsdagi muvaffaqiyat va shaxsiy baxtga bog'liq bo'lgan asosiy qadriyatdir. Shuningdek, sindrom belgilari ko'pincha o'smirlik davrida, jinsidan qat'i nazar, inson o'zini imkon qadar tanqidiy baholaganda paydo bo'ladi. Dismorfofobiya bevosita ruhiy kasalliklar bilan bog'liq. Davolash mutaxassisning nazorati ostida amalga oshirilishi kerak. Psixiatr va psixoterapiyani ko'rish sizning tashqi ko'rinishingizni yaxshilashga bo'lgan istakni yengishga yordam beradi, o'zingizni sevish va o'ziga xosligingizni tan olishga imkon beradi. Buzilishning paydo bo'lishining sabablari ko'p bo'lishi mumkin. O'smirning psixikasi dastlab muammolarni bo'rttirish va ularning tashqi ko'rinishiga tanqidiy munosabatda bo'lish xususiyatlariga ega. Tezlashuv ko'pincha qizlarning tashqi ko'rinishi haqida qo'rquvni keltirib chiqaradi. Yosh erkaklarda, aksincha, dismorfofobiya rivojlanishning kechikishi fonida rivojlanadi (ayniqsa, bu tengdoshlar fonida juda sezilarli bo'lsa). Ushbu davrda har qanday tashqi nuqson (bo'yi, vazni, mushaklari, yuz xususiyatlari) haqida salbiy sharh yoki unga e'tibor qaratish kifoya. Tanadagi dismorfik buzilishning odatiy sabablarining kombinatsiyasi bilan mustahkamlangan tajribalar holatlarni keltirib chiqarishi mumkin. Dismorfofobiyaning asosiy sababi genetik moyillikdir. Psixiatrlar shuningdek, quyidagi sabablar guruhlarini ajratadilar: Fiziologik. Miya sohalarining rivojlanishidagi anomaliyalar, neyrohormal regulatsiyaning buzilishi, quvonch gormoni serotoninning past darajasi. Shaxsiy. Tabiiy uyatchanlik, komplekslarga moyillik, mukammallik, o'ziga shubha. Ijtimoiy-madaniy. Masalan, ommaviy axborot vositalari orqali go'zallik standartlarini o'rnatish Tadqiqotchilarning ta'kidlashicha, tashqi ko'rinish kiberbulling - ijtimoiy tarmoqlardagi bezorilik ob'ektlaridan biri hisoblanadi. Hozirgi bolalar virtual maydonda o'z suratlarini ma'qullash bilan cheklanib qolmay, tengdoshlarini osonlik bilan masxara qilishadi – real dunyoga qaraganda kamroq ehtiyotkorlik bilan. O'smirlik davrida tananing hajmi (qizlarda) va mushaklarning rivojlanishi (o'g'il bolalarda) ko'pincha tanqid qilinadi. Keng auditoriya oldida doimiy haqoratli sharhlar tanaga salbiy munosabatni shakllantirishi mumkin. Bundan tashqari, ijtimoiy tarmoqlar ko'pincha past sifatli kamsituvchi kontent bilan to'ldiriladi. Natijada, parametrlari ideallardan uzoq bo'lganlar negativlik to'lqini ostiga tushib, DFFni qo'lga

kiritadilar. Tashqi ko'rinish bilan mashg'ul bo'lish har doim ham og'ishni ko'rsatmaydi. Agar o'smirda bunday xulq-atvor xususiyatlari bo'lsa, psixiatr bilan bog'lanishga arziydi: keng kiyimlar, uzun portlashlar orqasida yashirinish istagi; suratga tushishdan qo'rqish yoki qo'rqinchli nuqson ko'rinmas holga kelguncha qayta-qayta suratga olishni xohlash; qulay burchakni izlash uchun oynada o'zini uzoq muddatli tekshirish; nometall va har qanday aks ettiruvchi yuzalardan vahima qo'rquvi; tashqi ko'rinishini o'zgartirish istagini bildirish (dietaga o'ting, plastik jarrohlik qiling). Dismorfofobiya bemorning barcha muammolari uchun tashqi kamchiliklarni ayblashini ko'rsatadi. U ortiqcha vazn tufayli do'stlari yo'qligiga chin dildan ishonadi. Bo'yi kichikligi uchun uni jiddiy qabul qilishmaydi, deb hisoblaydi. U burnining shakli tufayli o'zini yoqimsiz deb hisoblaydi. umumiy belgilar va tananing yoki yuzning alohida qismlari haqida tashvishlanishni ta'kidlaydilar. Birinchisiga vazn (tabiiy noziklik yoki ortiqcha vaznga moyillik), bo'y (juda past yoki juda baland) va terining holati (toshma, qizarish, rangparlik tendentsiyasi) kiradi. Ko'pincha dismorfofobiya belgilari quyidagilarga bog'liq holda namoyon bo'ladi: bel va kalçalar; burunning shakli va uzunligi; ko'zga ko'ringan qorin; oyoq shakllari; ko'krak hajmi (qizlarda); mushaklar rivojlanishi (yosh erkaklarda); quloq shakllari; bo'rtib chiqqan yonoqlar; tishlar tuzilmalari. O'smirning tananing boshqa qismlariga yoki yuz xususiyatlariga loop qilishi mumkin. Bemor bir nechta haqiqiy yoki xayoliy nuqsonlar haqida tashvishlansa, kombinatsiyalar mavjud. Ruhiy buzilish ijtimoiy faollikka ta'sir qiladi. Taxminan har uchinchi holat ijtimoiy fobiya - jamiyat bilan muloqot qilishdan qo'rqish bilan bog'liq. O'smir nafaqat tashqi ko'rinishdagi kamchiliklardan xavotirda. U boshqalarning nazarida uni jirkanch qilishiga ishonadi. Vaqt o'tishi bilan kiyim-kechak bilan niqoblash etarli bo'lmaydi va bemor o'zini odamlarga ko'rsatmaslikni afzal ko'radi, yaqin aloqa haqida gapirmaydi. Natijada, dismorfofobiya boshqa ruhiy kasalliklarning sababiga aylanadi: depressiyalar; vahima hujumlari; ovqatlanish buzilishi; o'z joniga qasd qilish. O'smir to'liq hayot kechirish imkoniyatidan mahrum. U o'qiy olmaydi va ishlay olmaydi, doimo uning ustidan kulishayotganidan shubhalanadi, do'stlari va sevgilari yo'q. Voyaga etganidan so'ng, u plastik jarrohlik bilan shug'ullanib, ko'pincha tanaga zarar etkazadi. ismorfofobiya delusional holatga ko'tarilganda, u dismorfomaniyaga keladi. Bemor xayoliy nuqsonlarga haddan tashqari e'tibor qaratadi. Tashqi ko'rinishdagi haqiqiy kamchiliklar u tomonidan juda yuqori baholanadi. Vizualdan tashqari, dismorfomaniyaning olfaktör komponenti ham muhimdir. Bemor undan jirkanch hidlar kelishiga ishonch hosil qiladi. Shu sababli, u gigiena va parfyumdan foydalanishga bo'lgan qiziqishni rivojlantiradi. Anksiyete endi cheklanmagan. O'smir nafaqat yoqimsiz, uning fikricha, tananing bir qismini yashirishga intiladi. U uni tuzatishga (masalan, molni o'zi olib tashlashga), o'ziga zarar etkazishga yoki o'z joniga qasd qilishga harakat qiladi. Odamlar har doim tashqi ko'rinishiga katta ahamiyat berishgan va tashqi ko'rinishini yaxshilash uchun ko'p kuch sarflashgan. O'zining tashqi ko'rinishi bilan bog'liq savollar, ayniqsa, o'smirlik davrida keskinlashadi. Buning sababi shundaki, bu yosh balog'atga etishish, organizmda sodir bo'ladigan gormonal o'zgarishlar, shuningdek, bu jarayonlarning barchasi natijasida vujudga keladigan tana o'zgarishlari bilan uzviy bog'liqdir. Ko'pincha o'smirlar tashqi ma'lumotlardan norozi. Bu qizlarga ham, o'g'il bolalarga ham tegishli. Ular o'zlarining jozibadorligi bilan bog'liq masalalardan juda xavotirda, shuningdek, boshqalarning, shu jumladan qarindoshlari, o'qituvchilari, sinfdoshlari va boshqa tengdoshlarining tashqi ko'rinishi haqidagi mulohazalar va masxaralarga juda sezgir. Ba'zida bunday norozilik va tashvish patologik holatga aylanadi. Tana dismorfik buzilishi - bu ko'pincha o'smirlik davrida yuzaga keladigan tana qiyofasi buzilishi bo'lib, kichik nuqsonlari yoki tashqi ko'rinishining xususiyatlariga ega bo'lgan odamning haddan tashqari tashvishlanishi bilan tavsiflanadi. Dismorfofobiya sindromi bilan og'rigan odam, uning atrofidagi har bir kishi uning "nuqsonini" ko'rishiga amin bo'lib, uni qoralaydi va uni jirkanch deb biladi.

Garchi aslida bu umuman bo'lmasligi mumkin. Uning kamchiliklari haqida odamlarning fikri qanchalik ko'p bo'lsa, u ijtimoiy vaziyatlardan qochishga harakat qiladi. Bunday odam o'zining "yaxshiligi" ning etarli emasligiga ishonch hosil qiladi va buning o'rnini qoplashga harakat qiladi, har qanday holatda ham o'zining tashqi fazilatlarini mustahkamlashga va kamchiliklarini yashirishga harakat qiladi. Natijada ayovsiz doira paydo bo'ladi. Insonning o'zining tashqi ko'rinishiga jiddiy e'tibor berish, jamiyat tomonidan o'rnatilgan yuqori me'yorlarga yuklangan, go'zallik g'oyalaridan har qanday og'ish haqida kuchli tashvishning rivojlanishiga sabab bo'ladi, tashqi ma'lumotlardan norozilikni yanada oshiradi va odamni ishontiradi. uning aniq "nuqsonlari" bor, ular bilan bardosh bera olmaydi va ularni o'zgartirib bo'lmaydi. Ko'pincha dismorfofobiya sindromi boshqa kasalliklar bilan birga keladi, masalan: o'ziga past baho berish; perfektsionizm; tashvishning kuchayishi; ijtimoiy fobiya; obsesif-kompulsiv buzilish; depressiya; ovqatlanish buzilishi; qochqin shaxsiyat buzilishi; spirtli ichimliklar va giyohvand moddalarni suiiste'mol qilish.

Foydalangan adabiyotlar ro'yxati

1. Jalolova M. SENSORY DEVELOPMENT IN PRESCHOOL AGE //Archive of Conferences. – 2021. – T. 25. – №. 1. – С. 153-157.
2. Jalolova, Mohinur. "SENSORY DEVELOPMENT IN PRESCHOOL AGE." Archive of Conferences. Vol. 25. No. 1. 2021.
3. Jalolova, M. (2021, May). SENSORY DEVELOPMENT IN PRESCHOOL AGE. In Archive of Conferences (Vol. 25, No. 1, pp. 153-157).
4. ИСАКОВА М. Т. СОВРЕМЕННОЕ ОБРАЗОВАНИЕ (УЗБЕКИСТАН) //СОВРЕМЕННОЕ ОБРАЗОВАНИЕ (УЗБЕКИСТАН) Учредители: Общество с ограниченной ответственностью" Центр инновационных технологий". – №. 8. – С. 45-52.
5. ИСАКОВА, МУЪАЗАМ ТУЛКИНОВНА. "СОВРЕМЕННОЕ ОБРАЗОВАНИЕ (УЗБЕКИСТАН)." СОВРЕМЕННОЕ ОБРАЗОВАНИЕ (УЗБЕКИСТАН) Учредители: Общество с ограниченной ответственностью" Центр инновационных технологий" 8: 45-52.
6. ИСАКОВА, М. Т. СОВРЕМЕННОЕ ОБРАЗОВАНИЕ (УЗБЕКИСТАН). СОВРЕМЕННОЕ ОБРАЗОВАНИЕ (УЗБЕКИСТАН) Учредители: Общество с ограниченной ответственностью" Центр инновационных технологий", (8), 45-52.
7. Nuraliyeva D. M. STUDYING SUSCEPTIBILITY TO THE BEHAVOIR OF THE PAIR IN THE RELATIONSHIP BETWEEN MAN AND WOMAN AND GIVING A SOCIAL-PSYCOLOGICAL HELP //Теория и практика современной науки. – 2018. – №. 5. – С. 32-34.
8. Nuraliyeva, D. M. "STUDYING SUSCEPTIBILITY TO THE BEHAVOIR OF THE PAIR IN THE RELATIONSHIP BETWEEN MAN AND WOMAN AND GIVING A SOCIAL-PSYCOLOGICAL HELP." Теория и практика современной науки 5 (2018): 32-34.
9. Nuraliyeva, D. M. (2018). STUDYING SUSCEPTIBILITY TO THE BEHAVOIR OF THE PAIR IN THE RELATIONSHIP BETWEEN MAN AND WOMAN AND GIVING A SOCIAL-PSYCOLOGICAL HELP. Теория и практика современной науки, (5), 32-34.
10. Дисморфофобия у подростка (mark-med.ru)
11. Дисморфофобия у подростков: симптомы и причины подростковой дисморфофобии (cirpp.ru)